

ZAKON O ZASEBNEM VAROVANJU IN NAČRTOVANJE SISTEMOV TEHNIČNEGA VAROVANJA

V ZADNJEM ČASU PRIHAJA NA PODROČJU TEHNIČNEGA VAROVANJA DO NEJASNOSTI IN VPRAŠANJ, KI IZHAJAJO IZ NEUSKLAJENE ZAKONODAJE NA OMENJENEM PODROČJU.

Prispevek ne bo podal odgovorov na vprašanja, ki jih postavljajo posamezniki, udeleženi v procesu graditve objektov, ampak bo le poskusil pojasniti trenutno stanje in pomisleke, ki se pojavljajo med našimi člani.

Problematika se je začela s sprejetjem Zakona o zasebnem varovanju - ZZasV (UL RS 126/2003 z dne 18.12.2003). Zakon ureja subjekte, oblike in pogoje za opravljanje dejavnosti zasebnega varovanja ljudi in premoženja, **ki ga ne zagotavlja država**, torej področje, ki ga Zakon o graditvi objektov ne zajema. Vendar pa so v Zakonu o zasebnem varovanju tudi navedbe, ki posegajo v veljavno zakonodajo o graditvi objektov.

Omenjeni zakon navaja: "Načrtovanje varnostnih sistemov je izdelava načrtov instalacij in izvedbe varovanja objektov, območij ali prostorov (študij, idejnih rešitev, projektov za razpis, pridobitev gradbenega dovoljenja, izvedbo del in izvedenih del, ocen ogroženosti in drugo)."

Tehnični sistemi za varovanje obsegajo posamezna ali funkcionalno povezana sredstva za nadzor gibanja na določenem objektu, območju ali prostoru, samodejno odkrivanje in javljanje nepooblaščenosti ali požara, prenos alarmnih sporočil ter sredstva za obdelavo in arhiviranje teh sporočil (protivlomno varovanje, pristopna kontrola, videonadzor, televizija zaprtega kroga in drugo).

Druga, na prvi pogled zelo sporna vsebina, pa je povezana s takoimenovano licenco za opravljanje zasebnega varovanja. Zakon namreč navaja: "Ministrstvo, pristojno za notranje zadeve, opravlja zlasti naslednje naloge: podeljuje, spreminja in odvzema licence za opravljanje zasebnega varovanja." Pri temu zakon definira pogoje za varnostnega menedžerja, pooblaščenega inženirja varnostnih sistemov idr. Tako 35. člen zakona govori:

"Za pridobitev licence za načrtovanje in izvajanje varnostnih sistemov mora gospodarska družba oziroma samostojni podjetnik posameznik izpolnjevati naslednje pogoje:

- ima osebo, odgovorno za opravljanje zasebnega varovanja;
- da ni zadržkov javnega reda za lastnike, zakonite zastopnike in člane nadzornega sveta;
- ima najmanj enega pooblaščenega inženirja varnostnih sistemov;
- ima najmanj tri varnostne tehnike;
- da je zavarovana za odgovornost za škodo, ki bi lahko nastala pri njenem delu."

Pogoje za pridobitev naziva "inženir varnostnih sistemov" in "varnostni tehnik" definira Pravilnik o izvajanju javnih pooblastil na področju zasebnega varovanja (Uradni list RS 131/2004). Ta pravilnik

podrobneje določa programe strokovnega izobraževanja za varnostne menedžerje, varnostnike, varnostne tehnike, pooblaščen inženirje varnostnih sistemov in operaterje v varnostno-nadzornem centru, določenih v zakonu, ki ureja zasebno varovanje, način izvajanja programov strokovnega izobraževanja in opravljanja preizkusa znanja... Program izobraževanja za pooblaščen inženirje varnostnih sistemov je sestavljen iz teoretičnega in praktičnega usposabljanja in se izvaja v obsegu najmanj 100 pedagoških ur.

Ugotavljamo, da omenjena zakonodaja nekako poskuša posegati v področje graditve objektov, zato že prihaja do vprašanj in nejasnosti s strani članov Inženirske zbornice Slovenije in članov Zbornice RS za zasebno varovanje.

Vedno pogostejša so vprašanja, vezana na licenco, vsebino in obseg ter pojem načrtovanja v skladu z Zakonom o graditvi objektov, obveznem članstvu v Zbornici RS za zasebno varovanje za načrtovalce varnostnih sistemov idr.

V eni od prejšnjih števil glasila "NOVO V IZS" je bilo že dano pojasnilo, da članstvo za člane IZS v Zbornici za zasebno varovanje ni potrebno, kar je potrdil tudi kasneje prejeti dopis s strani Direktorata za prostor. Omenjeni dopis je vseboval tudi nekaj drugih odgovorov.

Pojasnilo temelji na dejstvu, da je projektant po določbah 28. člena Zakona o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, in 14/05 – popravki) pravna ali fizična oseba, ki ima kot gospodarska družba ali zadruga v sodni register vpisano dejavnost projektiranja oziroma ima kot samostojni podjetnik posameznik takšno dejavnost priglašeno pri pristojni davčni upravi oziroma sedaj pri pristojni Agenciji Republike Slovenije za javnopravne evidence (AJPES). ZGO-1 ne predpisuje (obveznega) članstva za projektante, torej članstva, kot ga predpisuje ZZasV za tiste družbe in podjetnike posameznike, ki nameravajo pridobiti licenco. Pač pa ZGO-1 določa, da mora biti član ustrezne poklicne zbornice, to je Zbornice za arhitekturo in prostor Slovenije ali Inženirske zbornice Slovenije tisti posameznik, ki namerava na trgu inženirskih storitev (in ne opravljanja dejavnosti) nastopati kot odgovorni projektant.

Iz pojasnila izhaja, da je potrebno ločiti opravljanje inženirskih storitev (kar je področje, ki ga pokriva ZGO-1) in opravljanje dejavnosti (ki ga pokriva področje izvajanja zasebnega varovanja).

Omenjeno pojasnilo prav tako zanika, da je potrebno za opravljanje inženirskih storitev (v sklopu in obsegu dokumentacije, ki jo predpisuje ZGO-1) pridobiti licenco s strani Ministrstva za notranje zadeve.

Vseeno pa so še vedno nekatera vprašanja ostala nerešena, zato sta IZS in Zbornica za zasebno varovanje organizirali sestanek, kjer so bila izmenjana mnenja in stališča.

IZS podpira prizadevanje, da se problematika zasebnega varovanja, in še posebej tehničnega varovanja, obravnava z vso resnostjo, da se uvede na tem področju boljša kontrola in izboljša izobraževanje ter da se s tem dosežejo boljše strokovne rešitve. V sklopu tega je pripravila IZS nekaj predlogov in mnenj, ki naj bi jih v strokovnem dialogu pregledali ter se dogovorili za rešitve, z

namenom, da s tem odpravijo nekatere nejasnosti, povezane predvsem z izdelavo dokumentacije in pooblastil.

Bistvena je skupna ugotovitev, da načrtovanje po ZZasV in izdelava elaboratov ter načrtov po tem zakonu ni dokumentacija po ZGO-1 (Zakon o graditvi objektov) in naj se izdeluje le takrat, kadar ga zahteva posebna uredba (v pripravi) ali se zanjo odloči investitor. Uredba bo opredelila zahtevnost objektov, še posebej potrebnost in zahtevnost tehničnega varovanja na teh objektih. IZS je zahtevala, da konstruktivno in strokovno sodeluje ter daje mnenje pri pripravi uredbe. IZS se namreč strinja, da je za varnostno zahtevne objekte smiselna (včasih potrebna) izdelava posebnega elaborata tehničnega varovanja, ki bi ga izdelali pooblaščen inženirji varnostnih sistemov. Elaborat tehničnega varovanja kot dokument zaupne narave bi bila posebna dokumentacija, ki bi služila kot osnova za nadaljnjo izdelavo posameznih projektnih rešitev. Pri tem pa je ostalo odprto vprašanje meje med elaboratom in načrti ter v kolikšni meri se elaborat implementira v načrte po ZGO-1. Zbornica za zasebno varovanje namreč meni, da je celotno načrtovanje tehničnega varovanja v pristojnosti ZZasV.

IZS je tudi predstavila pobudo, da bi se pregledalo in uskladilo, katerih delov izobraževanja pooblaščenih inženirjev, ki se bodo izobraževali za pridobitev licence pooblaščenega inženirja tehničnega varovanja, ne bi bilo potrebno ponavljati. V tem trenutku velja obseg po Pravilniku o izvajanju javnih pooblastil na področju zasebnega varovanja.

Odgovor Direktorata za prostor v zvezi z licenco za načrtovanje projektne dokumentacije pa po mnenju Zbornice za zasebno varovanje ni v celoti ustrezen. Zbornica se strinja, da so pogoji za podelitev licence neustrezni za izdelovalce dokumentacije tehničnega varovanja. Strinja se tudi, da bi se 35. člen ZZasV spremenil in da se izdelajo posebni pogoji za načrtovalce varnostnih sistemov.

Neodgovorjeno je ostalo tudi vprašanje obsega varnostnih sistemov pri požarnem varovanju. Požarno varstvo je namreč pokrito tako z Zakonom o požarnem varstvu in podzakonskim aktom o študiji požarnega varstva, kot v samem ZGO-1, kjer je potrebno varstvo pred požarom dokazovati kot enega od osnovnih pogojev za varnost objekta. Dokumentacija mora biti pripravljena in je kot obvezna uvrščena v projektno dokumentacijo po ZGO-1, torej ni zaupne narave in ne more biti predmet po ZZasV. Dokumentacijo (Študijo požarne varnosti) lahko izdelujejo le pooblaščen inženirji, ki imajo licenco za načrtovanje požarne varnosti (že rešeno v okviru IZS).

Iz navedenega lahko v tem trenutku povzamemo le, da je problematika tehničnega varovanja še vedno odprta in da bo potrebno veliko truda in volje, da se različna mnenja uskladijo. Pri uskladitvi pa bo moral sodelovati tudi zakonodajalec (obe resorni ministrstvi MOP in MZNZ ter MZO).

mag. Vinko Volčanjek,
univ. dipl. inž. el.